

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
«29» серпня 2025 року,
протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

«29» серпня 2025 року
м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки
за денною формою навчання

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри мовознавства,
кандидатка педагогічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Ірина КУСТОВСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року, протокол № 1

Завідувачка кафедри, докторка педагогічних
наук, професорка
26 серпня 2025 року

Ольга НАГОРНА

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
«27» серпня 2025 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
27 серпня 2025 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 8
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 8
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 9
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендована література	– 10
7.1. Основна література	– 10
7.2. Допоміжні джерела	10
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 11

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	03 Гуманітарні науки
2.	Код і назва спеціальності	–	035 Філологія
3.	Назва спеціалізації	–	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно, перша - англійська)
4.	Назва дисципліни	–	Практика перекладу другої іноземної мови
5.	Тип дисципліни	–	Вибіркова
6.	Код дисципліни	–	ППВ 4.4
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	Перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	Бакалавр
9.	Курс / рік навчання		третій
10.	Семестр		5
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	4/120
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	36
	% від загального обсягу	–	30%
	лекційні заняття (годин)	–	12
	% від обсягу аудиторних годин	–	34%
	практичні заняття (годин)	–	24
	% від обсягу аудиторних годин	–	66%
	самостійна робота (годин)	–	84
	% від загального обсягу	–	70%
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	5-ий семестр - 4 год.
	самостійної роботи	–	5-ий семестр - 8 год;
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	

	% від загального обсягу	–	
	лекційні заняття (годин)	–	–
	% від обсягу аудиторних годин	–	–
	практичні заняття (годин)	–	
	% від обсягу аудиторних годин	–	
	самостійна робота (годин)	–	
	% від загального обсягу	–	
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	
	самостійної роботи	–	
12.	Форма семестрового контролю	–	Залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	Основи теорії мовної комунікації Інформаційні системи та технології Основи наукових досліджень Основи теорії мовної комунікації Практичний курс другої іноземної мови Психологія спілкування Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови Діалект у культурі і літературі Виробнича практика Теорія і практика перекладу
	2) супутні дисципліни	–	Практичний курс другої іноземної мови Інформаційні технології в перекладацьких проектах Аспектний переклад юридичної документації
	3) наступні дисципліни	–	Теоретична граматики Практичний курс другої іноземної мови Практика з фаху Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів (цикл юридичних спеціальностей) Переклад публіцистичних текстів Переклад ділового мовлення та кореспонденції
14.	Мова вивчення дисципліни	–	Українська, німецька

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземними мовами.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових</p>
--	---

	<p>рівновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.</p> <p>ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПР 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.</p> <p>ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ПР 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових рівновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.</p> <p>ПР 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p>

<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>	
<p>1. Знання</p> <p><i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i></p>	
1.1)	основні характеристики текстів різних стилів мовлення німецькою мовою та особливості їхнього перекладу;
1.2)	основні типи перекладацьких трансформацій та випадки, коли вони застосовуються, на прикладі німецької мови;
1.3)	способи перекладу безеквівалентної лексики;
1.4)	основні лексичні, граматичні, синтаксичні та морфологічні труднощі перекладу німецької мови;
1.5)	особливості перекладу функціональних стилів.
<p>2. Розуміння</p> <p><i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i></p>	
2.1)	пояснювати основні категорії теорії перекладу іноземних мов;
2.2)	розуміти іншомовні джерела з використанням словника та без словника;
2.3)	орієнтуватися у варіативності та різноманітності інформаційних джерел, принципів критичного аналізу, інтерпретації, класифікації та систематизації інформації;
2.4)	розуміти загальнолюдські етичні норми і критерії, виражені в лексичних та граматичних

трансформаціях, що застосовуються при перекладі з однієї мови на іншу;
2.5) формувати шляхи власної самореалізації, підвищення культурного, освітнього, професійного та наукового рівнів;
2.6) розуміти основні проблеми перекладу та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних способів перекладу;
2.7) ідентифікувати широкого діапазону термінологію в усній та письмовій формі в офіційному, неофіційному, нейтральному регістрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач))</i>
3.1) здійснювати письмовий переклад текстів з іноземної мови на рідну і навпаки, з урахуванням правил та особливостей мов, якими здійснюється переклад;
3.2) читати, розуміти, перекладати німецькомовні тексти;
3.3) розрізняти труднощі перекладу та знаходити шляхи їх подолання;
3.4) влучно застосовувати здобуті перекладацькі компетенції ;
3.5) адекватно перекладати тексти різних стилів мовлення;
3.6) готувати доповіді та презентації як в усній, так і письмовій формах.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) порівнювати вивчений на заняттях матеріал з логічним взаємозв'язком між темами;
4.2) визначати професійну лексику в процесі професійної комунікації, виділяючи головну думку, ідею;
4.3) порівнювати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовою;
4.4) аналізувати необхідну інформацію у тематичних текстах і професійних документах; з виділенням основних фактів та другорядної інформації усного чи письмового повідомлення у різних жанрово-стильових різновидах;
4.5) ілюструвати здобуті теоретичні знання прикладами ефективного практичного перекладу з різних джерел з використанням принципів критичного аналізу, інтерпретації, класифікації та систематизації інформації;
4.6) взаємопов'язувати етичні норми поведінки та професійну перекладацьку діяльність.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) порівнювати з теоретичними джерелами перекладу елементи граматичної системи німецької мови;
5.2) інтерпретувати, впорядковувати, класифікувати та систематизувати отриману інформацію з різних баз даних;
5.3) співставляти принципи, технології і прийоми перекладу усної і письмової інформації різних жанрів і стилів.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) співвідносити отриману інформацію в процесі міжкультурної комунікації з власною готовністю до здійснення професійної комунікації;
6.2) оцінити інформаційний потік іншомовного дискурсу та ціннісні судження на прикладні або наукові дослідження у галузі перекладу;
6.3) порівнювати позитивні та негативні аспекти отриманих знань в суспільному житті та професійній діяльності.

7. Створення (творчість)

(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)

7.1)	створювати плани-конспекти теоретичного перекладознавчого матеріалу з підбором власних прикладів;
7.2)	укладати міні глосарії до визначених перекладознавчих тем;
7.3)	створювати презентації запропонованих перекладів текстів з різними трансформаціями.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні питання теорії перекладу. Термінологічні аспекти перекладу. Основні види словників німецької мови.

Тема 2. Основні види перекладацьких трансформацій та особливості їх застосування.

Тема 3. Лексичні труднощі перекладу німецької мови. Омоніми, неологізми, архаїзми, фразеологізми, безеквівалентна лексика.

Тема 4. Морфологічні та граматичні труднощі перекладу німецької мови/

Тема 5. Функціонально-стильові труднощі перекладу німецької мови. Переклад науково-технічних, офіційно-ділових, публіцистичних, художніх та побутових текстів.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Прак.	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Прак.	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Тема 1. Загальні питання теорії перекладу. Термінологічні аспекти перекладу. Основні види словників німецької мови.	14	4	2	-	-	16							
2.	Тема 2. Основні види перекладацьких трансформацій та особливості їх застосування	18	2	6	-	-	16							
3.	Тема 3. Лексичні труднощі перекладу німецької мови. Омоніми, неологізми, архаїзми, фразеологізми, безеквівалентна лексика.	20	2	6	-	-	18							
4.	Тема 4. Морфологічні та граматичні труднощі перекладу німецької мови.	20	2	6	-	-	18							
5.	Тема 5. Функціонально-стильові труднощі перекладу німецької мови. Переклад науково-технічних, офіційно-ділових, публіцистичних, художніх та побутових текстів.	18	2	4	-	-	16							
	Всього годин:	120	12	24	-	-	84							

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекційні та практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни або можуть не передбачатися.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час практичних занять застосовуються:

- комунікативний метод;
- інтерактивний метод;
- метод опитування;
- метод проектів.

Поточний контроль якості знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- усне опитування на практичних заняттях;
- виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;
- написання планів-конспектів занять;
- підготовка презентацій, доповідей.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

Структура залікового білету включає усні відповіді по запитаннях білету.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарухування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Вивчення навчальної дисципліни		
		100 балів
Очна (денна, вечірня) форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання	
40 балів – за результатами навчання під час практичних занять	30 балів – за результатами навчання під час практичних занять	
20 балів – за результатами самостійної роботи	40 балів – за результатами самостійної роботи	
		40 балів – за результатами складання семестрового контролю

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час практичних занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендована література

7.1. Основна література

1. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад: Навчально-методичний посібник. Львів, 1989. 462 с.
2. Зорівчак .П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. Львів: ЛДУ, 1983. 176 с.
3. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга. 2006.- 586 с.
4. Корунець І.В. Course in the Theory and Practice of Translation. Теорія і практика перекладу.- Київ, 1986. 416 с.
5. Кустовська І.М. Аудіовізуальний переклад при вивченні комунікативно спрямованих дисциплін. // Вісник НАДПСУ: електрон. наук. фах. вид. Сер.: Педагогіка. 2023 р. № 4. С. 84-99.
6. Кустовська І.М., Палагнюк М.Г. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи з німецької мови за професійним спрямуванням: практикум. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2022. 160 с.
7. Кучер З.І., Орлова М.О., Редчиць Т.В. Практика перекладу (німецька мова): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид. Вінниця: Нова книга, 2017. 464 с.
8. Павлик О. Б., Король С. В. Граматичні труднощі перекладу з німецької мови: Навчальний посібник. Хмельницький: ТУП, 2003. 108 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Буданов С. І., Тріщ О. М. Ділова німецька мова (МОН). Харків: Торсінг Плюс, 2006. 112 с.
2. Бориско Н. Ф. Бізнес-курс німецької мови. Київ: Логос, 2007. 352 с.
3. Євгененко Д. А., Білоус О. М., Гуменюк О. О., Зеленко Т. Д., Кучинський Б. В., Білоус О. І., Артамоновська С. П. Практична граматики німецької мови. Навч. посібник для студентів та учнів (МОН). Комунікативні вправи і завдання. 2-е видання, виправлене та доповнене. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004 р. 400 с.
4. Кустовська І.М., Лебедева Л.Е. Формування комунікативних навичок у студентів – філологів під час вивчення другої іноземної мови – німецької Наука і техніка сьогодні. Серія: Педагогіка. № 11 (11) 2022. С.160 – 169.
5. Кустовська І.М., Лебедева Л.Е. Особливості застосування механізмів психолінгвістичної моделі у процесі перекладу. Вісник науки та освіти. Серія Філологія. № 3(9) 2023. С. 416 -429.
6. Кустовська І.М. Лебедева Л.Е. Міжкультурна компетенція як складова сучасної освіти//Матеріали 4 всеукраїнської науково – методичної конференції «Актуальні проблеми іншомовної підготовки фахівців у сфері національної безпеки» (3. 11. 2022), Науковий збірник №48, Київ, 2022, С. 66-68.
7. Кустовська І., Бабчинська А. Стратегії ефективного ведення переговорів іноземною мовою. Актуальні проблеми сучасної філології, перекладознавства та лінгвістичного забезпечення сектору безпеки й оборони: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький, 12.12.2024 року. Вид-во НАДПСУ, 2024. С.177-180.
8. Кустовська І.М., Процюк Ю. Переклад художньої літератури: збереження стилю та авторської індивідуальності. Актуальні проблеми сучасної філології, перекладознавства та лінгвістичного забезпечення сектору безпеки й оборони: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький, 12.12.2024 року. Вид-во НАДПСУ, 2024. С.107-110.
9. Кустовська І., Лавренюк В. Постредагування перекладача при автоматичному перекладі. Актуальні проблеми сучасної філології, перекладознавства та лінгвістичного забезпечення сектору безпеки й оборони: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький, 12.12.2024 року. Вид-во НАДПСУ, 2024. С. 72-75.
10. Кустовська І., Макодзьоб А. Труднощі перекладу культурно маркованої лексики. Актуальні проблеми сучасної філології, перекладознавства та лінгвістичного забезпечення сектору безпеки й оборони: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький, 12.12.2024 року. Вид-во НАДПСУ, 2024. С.83-85.
11. Огуй О.Д. Актуальні проблеми німецько-українського перекладу. Чернівці: Рута, 2004. 256 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Всеосвіта URL: <https://vseosvita.ua/library/internet-resursi-pro-hudoznu-literaturu-542670.html>
2. Гете – інститут URL: <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/kul/lit.html>
3. Deutsche Welle <https://learngerman.dw.com/de/deutsch-lernen/s-9095>